

INFORMACJA

z wykonanego zadania na rzecz postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej

zrealizowanego na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 12/2017, znak: ŻW.eoz-862.38.2017.ek, z dnia 12.05.2017 r. wydanej na podstawie § 2ust. 1 i ust. 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170 i z 2016 r. poz. 1614).

Tytuł zadania: „ Analiza bioróżnorodności hodowlanych lisów pospolitych pastelowych, lisów pospolitych białoszyjnych i tchórzy na podstawie cech fenotypowych i użytkowych, na przykładzie populacji nie większych niż: 110 sztuk lisów pospolitych pastelowych, 110 sztuk lisów pospolitych białoszyjnych i 200 sztuk tchórzy ”.
--

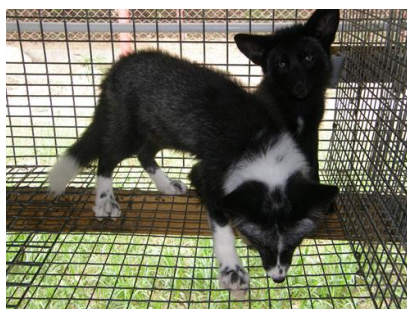
Lp. 1 w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170 i z 2016 r. poz. 1614)

Okres realizacji: 2017 r.

Populacje lisów pospolitych: pastelowych i białoszyjnych oraz tchórzy są przykładem cennych odmian barwnych o unikalnych i efektownych cechach fenotypowych.

Lis pospolity pastelowy

Lis białoszyjny i srebrzysty

Tchórz

W krajowej hodowli zwierząt futerkowych, w/w populacje lisów są przykładem rodzimych odmian barwnych, które jako mutacje lisa srebrzystego pojawiły się w latach 70-tych ubiegłego wieku.

Lis pastelowy charakteryzuje się ciemnobrązową okrywą włosową i brązowoszarym podszyciem z niebieskim odcieniem. Posrebrzenie na tułowiu rozkłada się od połowy długości zwierzęcia aż do nasady ogona. Pysk, łapy, brzuch i ogon (zakończony białym kwiatem) są brązowe. Umaszczenie pastelowe jest genetycznie uwarunkowane homozygotycznym układem dwóch genów recesywnych bb. Heterozygoty, nosiciele tego genu Bb mają genotyp lisa srebrzystego i niczym nie różnią się od homozygot BB. Obecnie

lis pastelowy występuje w trzech typach barwnych, różniąc się przede wszystkim intensywnością zabarwienia. Najbardziej preferowany jest typ ciemnobrażowy.

Lis białoszyjny wyróżnia się efektownym ciemno metalicznym, srebrzystym umaszczeniem z szerokim na 6-10 cm białym symetrycznym kołnierzem wokół szyi, przechodzącym pasmem bieli na podgardle i brzuch. Pysk jest czarny lub ciemno srebrzysty z białą obwódką nosa przechodzącą w strzałkę wzdłuż pyska i czoła. Łapy są białe z czarnymi cętkami lub plamami. Gen białoszyjności (W^n) warunkujący charakterystyczne umaszczenie jest odmianą alleliczną genu z locus "W", a w układzie homozygotycznym jest genem letalnym.

Okrywa włosowa, obu odmian, jest bardzo gęsta na grzbiecie, odznacza się także jedwabistym, delikatnym i sprężystym włosem.

Tchórz hodowany jest mieszańcem, który powstał w wyniku kojarzenia tchórze europejskiego (leśnego) z jego białą odmianą. Zwierzęta te odznaczają się ciemnym, kontrastowym ubarwieniem w trzech typach barwnych: popielatym, pomarańczowym i cytrynowym, dobrą gęstością okrywy włosowej, skróconym włosem pokrywowym przy równomiernym zawołowaniu. Zachowanie korzystnych cech okrywy włosowej do chwili obecnej wyznacza kierunek prowadzonych prac hodowlanych.

Aby zapobiec wyginięciu, zarówno lisy pastelowe i białoszyjne, a także tchórze zostały objęte ochroną zasobów genetycznych zwierząt futerkowych. Dlatego też celowym wydaje się utrzymanie tych odmian barwnych, ze względu na ogromny trud włożony przez wielu naukowców i hodowców w ich wytworzenie oraz utrwalenie pożądaných cech.

Prowadzone w 2017 roku badania miały na celu zgromadzenie danych dotyczących cech użytkowych i reprodukcyjnych z uwzględnieniem czynników środowiskowych takich jak sposób utrzymania i obsada klatek. Obserwacjami objęto populację:

- 70 samic lisów pospolitych pastelowych (jedno stado),
- 102 samic lisów pospolitych białoszyjnych (dwa stada),
- 65 samic tchórzy hodowlanych (dwa stada).

Analizowane stada hodowlane, w których prowadzono badania różniły się między sobą: wielkością stada podstawowego (od 12 do 90 samic w przypadku lisów i od 24 do 41 samic w przypadku tchórzy), strukturą wiekową samic (od 1 do 9 lat – lisy i od 1 do 6 lat – tchórze), sposobem utrzymania – klatki w systemie pawilonowym (jedno- i dwustronne) oraz wolnostojące (pojedyncze dla ♂ i łączone po dwie dla ♀), obsadą klatek młodych tchórzy (po 2 sztuki różnej płci i po 3 sztuki w obrębie tej samej płci), systemem żywienia związanym z

dostępnością produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i roślinnego na rynku a także wskaźnikami użytkowości rozplodowej.

Między poszczególnymi stadami wystąpiły różnice w przypadku długości okresu kryć i wykotów, liczbie samic pokrytych, wykończonych oraz niszczących mioty. Procent odchowu młodych lisiąt wahał się od 75 do 93%, natomiast tchórzy od 42 do 82%.

W bieżącym roku u lisów pastelowych i białoszyjnych odsetek samic wykończonych wynosił odpowiednio 71,4% i 85,6-91,7%. Spośród wykończonych 138 samic lisa pospolitego 16 zniszczyło swoje mioty. Od pozostałych samic, uzyskano średnio 4,8 szczenięcia żywo urodzonego i 4,4 odsadzonego. Z odsadzonych ogółem 538 młodych lisów pospolitych uzyskano 135 lisów pastelowych (65-♂ i 70-♀) i 158 lisów białoszyjnych (72-♂ i 86-♀), a ocenie fenotypu poddano tylko 39 młodych lisów.

W badanej populacji tchórzy procent samic pokrytych wahał się od 24 do 96%. Śmiertelność młodych za okres odchowu wynosiła od 16 do 58%. Od 27 samic wykończonych uzyskano łącznie 242 tchórze żywo urodzone (średnia miotu na poziomie 9 szt.) oraz 189 zwierząt odsadzonych (średnia miotu na poziomie 7 szt.). Łącznie na obu fermach ocenie pokroju poddano 35 osobników.

Przeprowadzona analiza uzyskanych wyników wskazuje na konieczność kontynuacji badań w celu dalszej poprawy zarówno cech fenotypowych jak i reprodukcyjnych oraz zwrócenia szczególnej uwagi na stopień zgodności wyglądu ogólnego zostawianych do dalszej hodowli zwierząt futerkowych z wzorcem przy zachowaniu niepowtarzalnych cech ich okrywy włosowej.